

UŁATWIENIA W PROCESIE O STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI MAŁŻEŃSTWA

Do tej pory procedura kościelna dotycząca stwierdzenia nieważności małżeństwa była długa i dość skomplikowana. Trwała nawet kilka lat i mogła toczyć się w dwóch lub nawet trzech różnych diecezjach. Wiązało się to również ze sporymi kosztami. Dlatego papież Franciszek, wychodząc naprzeciwko tym wszystkim, którzy chcą uregulować swoją sytuację w Kościele, zmienił normy procesowe, tak, aby procedura była łatwiejsza, krótsza, a zarazem również tańsza. Zmiany zostały opublikowane w *motu proprio* o wymownym tytule: *Pan Jezus łagodnym sędzią* („*Mitis Iudex Dominus Iesus*”).

Poniżej przedstawiamy Państwu kilka głównych zmian, które według naszej Kancelarii mają największe praktyczne znaczenie dla Państwa.

WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA SĄDU

Dotychczas sprawy małżeńskie miały toczyć się w sądzie diecezji, gdzie małżeństwo było zawarte lub gdzie mieszka strona pozwana.

Po wejściu w życie nowych przepisów można już wszcząć proces także w **sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania strony powodowej** bez potrzeby zgody drugiej strony.

Dzięki temu łatwiej będzie wybrać wygodniejszy dla nas sąd kościelny. W efekcie czego będzie można zaoszczędzić między innymi czas i pieniądze na zbędne, odległe dojazdy.

Nie bez znaczenia jest również możliwość prowadzenia procesu tam, gdzie trzeba będzie zbierać większość dowodów i to bez potrzeby pytania strony pozwanej o zgodę.

JEDNA INSTANCJA ZAMIAST DWÓCH

Poważną zmianą jest rezygnacja z dotychczasowego wymogu, by orzeczenie nieważności małżeństwa wydane w sądzie kościelnym było potwierdzone decyzją trybunału apelacyjnego.

W myśl obowiązującego wcześniej prawa, do zakończenia procedury trzeba było zgodnych decyzji dwóch różnych trybunałów kościelnych. Wydłużało to proces co najmniej o kilkanaście dodatkowych miesięcy, a także narażało stronę wnoszącą skargę do ponoszenia dodatkowych kosztów.

Po zmianach **wymagana jest jedynie jedna instancja**, która orzeknie, że małżeństwo jest nieważnie zawarte. Jeśli żadna ze stron w terminie 15 dni nie odwoła się od wyroku, ten stanie się prawomocny, a strony będą mogły zawrzeć nowe małżeństwa.

PROCES SKRÓCONY 45-DNIOWY

Wielką innowacją, jaką wniosło nowe prawo, jest ustanowienie dodatkowego, nowego trybu procesowego, tzw. **procesu skróconego** (łac. „*processus brevior*”) dla orzekania w sprawach, w których nieważność małżeństwa jest oczywista.

Zmiany mają na celu jeszcze większe przyspieszenie postępowania. W tego rodzaju oczywistych sprawach ma orzekać sam biskup diecezji. Aby proces mógł toczyć się w tym trybie, muszą zaistnieć łącznie dwie przesłanki:

- sprawę o nieważność małżeństwa **muszą wnieść wspólnie dwie strony** lub jedna, ale za zgodą drugiej,
- **sprawa musi być oczywista** i wyraźnie potwierdzona już na etapie składania skargi powodowej.

W swoich założeniach **proces skrócony będzie trwał ok. 45 dni** będzie miał zastosowanie przede wszystkim w następujących wypadkach:

- brak wiary mogący prowadzić do symulacji konsensu lub błędu w odniesieniu do instytucji małżeństwa,
- bardzo krótki czas pożycia małżeńskiego,
- aborcja dokonana dla uniknięcia zrodzenia potomstwa,
- pozostawanie w relacji pozamałżeńskiej w czasie zawierania małżeństwa lub wkrótce po ślubie,

- zatajenie poważnych okoliczności i faktów sprzed zawarcia małżeństwa (bezpłodności, choroby zakaźnej, posiadania potomstwa, dopuszczenia się przestępstwa),
- powód zawarcia małżeństwa całkowicie obcy małżeńskiej wspólnoty,
- przemoc fizyczna w celu wymuszenia zgody na małżeństwo,
- nieoczekiwana ciąża kobiety,
- dysfunkcja psychiczna potwierdzona dokumentacją lekarską.

Jednak decyzja o zastosowaniu procesu skróconego będzie zawsze pozostawała w gestii kościelnej władzy sądowniczej.

W razie pytań odnośnie zastosowania procesu skróconego w Państwa przypadku prosimy o kontakt pod numerem telefonu: 607-841-951.